Мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленум нээгдэхэнь

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 299 (9131)

ДЕКАБРИИН 22 ВТОРНИК 1959 он

Сэн 20 мүнгэн

ХҮДӨӨ АЖАХЫГАА УЛАМ ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ

Мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленум нээгдэхэнь. Эндэ оронойнгоо хүдөө ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ түүхэтэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхэ байна.

Ороноймнай, тэрэ тоодо республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, тус Пленумэй угтамжада долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Колхоз, совхозууднай энэ жэл баян ургаса хуряагаад, болзорһоо урид гүрэндэ орооһо таряа худалдаха түсэбөө дүүргэѳ. Хамта 6,5 миллион пүүд гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 3,6 дахин ехэ тараян гүрэндэ худалдагданхай.

Мухаршэбэрэй, Кабанскын, Байкало-Кударын, Прибайкалиин, Иволгын аймагууд, Бичурын совхоз баян ургаса абаад, горьтой таряа гүрэндэ тушаагаа юм.

Колхоз, совхозууд гүрэндэ таряа худалдахатаяа хамта ерэхэ жэлдэ хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ хадагалжа абаа.

Шэмэтэ кукуруза тарижа ургуулха тушаа республикын колхоз, совхозуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Дунда зэргээр гектар бүриһөө республика дотор 90 центнер ногоон набша хуряагданхай. Кударын эрхим кукурузашад гектар бүхэнэй мянга гаран центнер ногоон набша ургуулһан байха юм.

Олон колхоз, совхозууд зелёнко, хартаабха, овощь, корнеплод болон бусад ургамалнуудай һайн ургаса абаа гээшэ.

Эдэ бүгэдын ашаар нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ үбһэ тэжээл ниитын малда бэлдэгдэнхэй. Мүн мал ажалһаа абтадаг продуктнууд ехэдхэгдээ. Мяха, һү, нооһо, үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб республика үлүүлэн дүүргэһэн байна. Баргажанай, Ахын, Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Закаменай аймагууд, Кабанскын совхоз нёдондонойхиһоо һураггүй ехээр мяха худалдаа. Прибайкалиин, Хориин, Ахын, Иволгын аймагууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ ехэ һү гүрэндөө тушаагаа.

Гэбэшье ажахымнай гол һалбари — мал ажалда горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Мяха, һү, нооһо, худалдаха уялгаяа республикамнай дүүргэээгүй. Малай тоо толгой олошоруулха уялга дүүргэхэһээ байтагай, олон колхоз, совхозууд хараалһан түсэбөөшье бэелүүлээгүй.

Ямар шалтагаанһаа абаһан уялганууднай дүүргэгдээгүй гээшэб? Нэн түрүүндэ колхознигуудай, совхозой хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдаа. Аймагай партийна, советскэ органууд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй. Мүн хүдөө ажахын зарим мэргэжэлтэдшье муугаар хүдэлөө. Зүгөөр нёдондо үбһэ тэжээл багаар бэлдэгдэһэн байжа, үбэлжэлгэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэрөө һэн.

Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ эдэ дутагдалнуудаа усадхаха бүхы арга боломжотойбди.

1960 ондо ниитынгээ малда бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлдэхэ зорилго табигдана. Тиимэһээ орооһо таряа ургуулха талмайгаа шэнэ газар ашаглажа үргэдхэхэ ушартайбди. Ерэхэ жэлдэ 50—80 мянган гектараар тарилгын талмай үргэдхэгдэхэ ёһотой. Тиихэтэй хамта али ажахыда ямар ургамалнуудые тарихаб гэжэ шэнээр харагдаха болоно. Илангаяа тэжээлэй ургамалнууд ехэдхэгдэхэ ушартай. Гадна кукуруза, олон жэлэй ногоо, бобово ургамалнуудые элбэгжүүлхэ шухала.

Энээнтэй хамта газараа үрэжэлтэй болгохын тула үтэгжүүлгэ горьтойгоор хэхэ, бүри ехэ газар уһалдаг болохо зэргэтэйбди. Шэнэ жэлдэ орооһото ургамалнуудайнгаа 70 процентые һайн сортын үрэһөөр тариха, 1961 оной тарилгаяа бүхыдэнь сортовой болгохо аргатайбди.

Иигэжэл элбэг хүрэхэ үбһэ, тэжээлтэй болоод, мяха, һү, нооһо, үндэгэ бүри ехээр абадаг болохо байнабди. Ерэхэ жэлдэ эбэртэ бодо малай тоо толгой 8 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй — 18—20 процентээр, хонидой — 25 процентээр олошоруулагдаха аргатай. Һү, мяха абалга 40 процентээр, нооһон — 30 процентээр ехэдхэгдэжэ болохо. Бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглээд байбал, энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадахабди.

Абаһан уялгаяа бодотоорнь бэелүүлхын түлөө колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шангаар тэмсэнэгүй. Жэшээлбэл, үнеэн бүридэ энэ жэл республика дотор 6,5 тонно силос дарагдаһан байгаа. Энээгээр бодоходо, колхозууд һү абалгаяа горьтойгоор дээшэлүүлхэ байгаа. Тиибэшье ноябрь һарада колхоз, совхозуудай үнеэн бүридэ нёдондонойхиһоо оройдоол 4 литрээр ехэ һүн һаагдаа. Декабрьдашье хубилалта болоогүй.

Иимэ байдал юундэ тохёолдооб гэхэдэ, һаалишад, малшадай дунда эмхидхэлэй зохихо хүдэлмэри ябуулагданагүй. Үнеэд заабариин ёһоор эдеэлүүлэгдэнэгүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадтаа саг соонь туһаламжа үзүүлнэгүй. Зарим фермэнүүдтэ бүлеэдхэгдэһэн уһаар мал уһалагданагүй. Энээнһээ боложо республика дотор хэдэн зуун тонно һүн дутуугаар һаагдана.

Колхоз бүхэндэ мэргэжэһэн механизаторнууд олон. Теэд нэгэшье колхоз фермэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха тухай анхарнагүй. Тэжээл үнеэдтэ үгэхэ, наг шэбхэ гаргаха, тэжээл буйлуулха, үнеэ һааха болон бусад хүдэлмэри фермэдэ оньһожоруулха тушаа онсо анхарал хандуулхаар болоо. Иигээд байхада ажалай бүтээсэ дээшэлхэ, абтаһан продукциин үнэ сэн химдарха байна.

Ерэхэ жэлдэ колхоз, совхозууд мал ажалда түрүү арга, эрдэм ухаанай туйлалта үргэнөөр хэрэглэхэ уялгатай. Тиигэжэ үнеэдые уянгүйгөөр байлгаха, үнеэдтэ хэдэн тугал табижа түлжүүлхэ, имагтал искусственнаар үнеэдые үрэжүүлхэ, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эрид шууд ябуулха шухала. Энээнэй ашаар долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудаа түргэн дүүргэжэ шадаха болонобди. Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ манай институт, техникумүүд, туршалгын станцинууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ехэ туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Мүнөө үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын зорилгоор малшад тэмсэжэ байна. Үбэлжэлгэ гарзагүй һайнаар үнгэргэхын тулада малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэе!

„Ленин" гэжэ атомна ледоколые шалгаһан дүнгүүд тухай Правительственнэ Комиссиин МЭДЭЭСЭЛ

Бүхы талаарнь шалгаһанайнгаа эсэстэ Правительственнэ Комисси «Ленин» гэжэ атомна ледокол ябасын талаар эрхим һайн гэжэ элирүүлбэ. Энэ шанарынь һайнаар жолоодогдодог, найдамтайгаар хүдэлдэг атомнай энергетическэ түхеэрэлгэтэй хамтараад байхадаа ледоколдо маневренно эрхим шанар хангажа үгэнэ. Тиимэһээ энэ ледокол Арктикада суднануудай ябахада мүльһэ хахалха хүдэлмэрииие амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байна.

Хоёр мянган мильһээ үлүү ябажа, шалгалта гараха зуураа «Ленин» гэжэ ледоколой техническэ шанарынь проектээр хараалагдаһантаяа гүйсэд зохилдожо байба.

Ледокол дээрэ табигдаһан биологическа хамгаалалтань атомна түхеэрэлгын бүхы түрэлэй хүдэлмэриин үедэ ледоколой личнэ составые радиациһаа гүйсэд хамгаалжа шадаха байна.

Ледокол дээрэ табигдаһан агаар сэбэрлэхэ, уһа абаха, хадагалха түхеэрэлгэнүүд оршон тойронииие радиоактивна бодосуудаар бузарлаха ябадалые зайсуулха байна.

Арктикын хэсүү шэмэрүүн эрхэ байдалда удаанаар тамархын тула личнэ составта хэрэгтэй бүхы шухала эрхэ нүхэсэл «Ленин» гэжэ ледокол дээрэ байгуулагданхай.

Механизмууд, приборнууд болон корабль жолоодолгын бүхы хэрэгсэлнүүдэй һаадгүйгөөр хүдэлдэг ябадал, мүн тэрэшэлэн кораблиин шэнгэсэ багатай байһан ябадал ледоколой найдамтайгаар, аюулгүйгөөр тамаралга хангаха байна.

Атомна ледокол Арктикын эрхэ байдалда тамархын тулада Далайн флодто үгтөө.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй амжалтанууд

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээһэн рапорт соогоо Казахстанай КП-гэй ЦК, Казагай ССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ мэдээсэнэ. Мяха, нооһо, каракуль арһа, үндэгэ болон бусад продуктнуудые гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб республикын хүдөө ажахын ажалшад болзорһоонь урид дүүргээ. 636,7 мянган тонно—нёдондонойхиһоо 268 мянган тонноор ехэ мяха, 836,4 мянган тонно —нёдондонойхиһоо 60,3 мянган тонноор ехэ һү, 149,4 миллион гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 35,3 миллионоор олон үндэгэ, 77,8 мянган тонно гү, али урда жэлэйхиһээ 11 мянган тонноор ехэ нооһо тэдэнэр худалдаа.

Нёдондонойхидо орходоо хэдэн дахин ехэ түүхэй-хлопок, каракуль арһан худалдагдаһан байна.

Республикын колхоз, совхозуудта 11 һарын турша соо эбэртэ бодо малай тоо 489 мянган толгойгоор олон болоо.

Казахстанай колхоз, совхозууд 700 миллион пүүд таряа худалдаа. Тэрэнэй 630 миллион пүүдынь шэниисэ юм.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Казагай Советскэ Социалистическэ Республикын бүхы ажалшадта бэшэг эльгээжэ, амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, тэдэниие амаршалһан, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ, хүн зондо эдеэ хоолой зүйл, хүнгэн промышленностьда түүхэй эд элбэгээр үгэхын түлөө тэмсэлдэ, манай орондо коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ илалтануудые туйлахыень хүсэһэн байна.

Эдэ амжалтанууд партийна, советскэ, комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэнэй, эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудай, совхоз, РТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй шэн зоригто ажал хэһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ амаршалга соо тэмдэглэгдэнэ.

Республикымнай промышленность жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Республикымнай промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Промышленностиин туйлаһан энэ амжалта мүнөөдэр нээгдэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ ажалай шэнэ бэлэг болоно.

Арадайнгаа ажахыда промышленна продукци ехээр үйлэдбэрилхын түлөө мүрысөөн улам үргэдэнэ. Улан-Удын модоной заводой, мяха-консервын комбинадай, ПВЗ-гэй болон бусад предприятинуудай коллективүүд энэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Хонишон эхэнэрэй хуби заяан

„Эрдэм" совхозой хонишон Б. Т. Доржиева КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ хабаадахаяа мордобо

— Балдама Тугжиевна, Москва хото ошожо, партиин Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленумдэ хабаадаха эрхэ олобот,—гэжэ КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Поповой хэлэхэдэ, хонишон Доржиева хүсэд һайн ойлгожо ядан, уг маг гэжэ байба. Намайе, хонишон бурят эхэнэрые, жиирэй коммунистые, партиин ЦК-гэй дээдэ суглаанда эльгээхэ гэжэ гү гэһэн асуудал ухаандань ороод, үни удаан гаража үгэбэгүй.

Үнэхөөр Москва ЦК-гэй Пленумдэ ошохо болоһоноо лаблахадаа, Балдама хонишон баярлахын ехээр баярлаба. Дүшэ наһан соогоо хамтын хэрэгтэ, Эхэ оронойнгоо аша туһада хэһэн, бүтээһэн юумэеэ һанаандаа оруулна. Аба, эжынгээ арбан гурбан үхибүүдэй дундаһаа ургажа гараһанаа һанана. «Эрхые һуранхаар, бэрхые һура» гэжэ аба, эжынгээ багаһаань хойшо хэлэдэг үгэнүүдыешье ухаандаа энхэрэн оруулаад абана. Табадахи класс дүүргэһээр түрэл колхоздоо хүдэлжэ эхилһэниинь һаяхан шэнги һанагдана...

Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн партиин Центральна Комитедэй сентябриин Пленумэй (1953 он) тогтоолой гарахада арбан жэлдэ Коммунистическэ партиин гэшүүнээр абьяастай оролдосотойгоор ажаллажа ябаһан Балдама Тугжиевна артелиингээ ажахын шухала һалбари болохо хонин ажалда хүдэлхөөр эльгээгдэһэн юм. Энэ хүдэлмэридөө эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллажа, жэлдээ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ, правлени, партийна организациингаа этигэл найдабариие эрхимээр харюулжа шадаа бэлэй.

1957 он... Түрэл колхозынь Түгэнэй «Эрдэм» совхоздо орожо, Балдама эхэнэр механизатор байһан Тэгшэ нүхэртэеэ Боом шадар нарин нооһотой эхэ хонидой отара даажа абаа һэн. Түрүүшынгээ жэлдэ тэдэнэр зуун хонин бүриһөө 113 хурьга, хойто жэлынь—110, мүнөө жэл (11 һарада)—113 хурьга түлжүүлжэ, совхозойнгоо хонин һүрэгтэ табяа.

— Мүнөө хониднай хурьгалжа байна. Шэнэ жэл гаратар адагынь 160 хурьган абтаха. Тиигэжэ байгша ондо зуун хонин бүриһөө 150 хурьга түлжүүлхэ гэһэн уялгаяа дүүргэхэбди,—гэжэ Балдама хонишон баяртайгаар мэдүүлбэ.

Тэгшэ Цыбиков Балдама Доржиева хоёрой харууһалдаг 450-яад хонин жэлэй дүрбэн сагта тобир тарган байдаг. Тиимэһээ тэдэнэй хонин бүриһөө дунда зэргээр 4—5 килограмм нарин нооһон жэлдээ алгадгүй абтадаг.

— Һая жэлэй бидэнэр отарынгаа хонидые өөһэдөө үрэжүүлдэг, хонидтоо үбһэ тэжээл бэлдэлсэдэг болоод байнабди. Мүнөө жэл һургуулида һурадаг хоёр үхибүүдээрээ хамта 565 центнер үбһэ, 600 центнер зелёнко хуряажа абаабди,—гэжэ хонишон эхэнэр намдуугаар хөөрэнэ.

Хонишон Балдама Доржиевагайнгаа Москва ошохо, партиин ЦК-гэй декабриин Пленумдэ хабаадаха болоһые дуулахадаа, совхозой хонишон бүхэн омогорхохо ёһоороол омогорхобо. Юуб гэхэдэ, эндэхи хонишодой оролдосото ажалай ашаар энэ совхоз һүүлэй гурба—дүрбэн жэлэй туршада хонин һүрэгөө хоёр дахин олошоруулжа, Эхэ орондоо эрхим шанартай нооһо ехээр үгэдэг болоо ха юм.

— Нарин нооһотой хони үсхэбэрилхэ долоон жэлэйнгээ түсэб табан жэлдэ дүүргэхэбди гэжэ партиин Центральна Комитедые найдуулхыешни хүсэнэбди,—гэжэ совхозой хонишод, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд Балдама Тугжиевнагаа үдэшэхэ үедөө захиһан байна.

— Улан-Удэ городһоо холо ошожо үзөөгүй намда түрүүшынхеэ самолёдто, «ТУ-104»-дэ һууха, Москва город үзэхэ, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха гээшэ ямар ехэ зол хуби гээшэб! Һаянай нойрнишье хүрэхэеэ болёод, хүлнишье газарта хүрэхэеэ болёод байна,—гэжэ Балдама хонишон уржадэр Москва ябаха үдэртөө манда хүхюунээр хөөрэбэ.

Б. Гылыков.

Тусхай рационоор эдеэлүүлнэ

«Коммунизм» колхоздо октябрь һарын эхеэр буруу, хашарагууд илгагдажа, тусхай гүүртэнүүд эмхидхэгдээ һэн.

Энэ үедэ Екатерина Кукшинова 70 буруунуудые тушаажа абаһан байгаа. Уданшьегүй тэдэнээ Бамба гэжэ газарта үбэлжэхөөр байрлуулба. Түрүүшын үдэрһөө буруушан Кукшинова зохёогдоһон рационой ёһоор эдэнээ эдеэлүүлжэ, эдеэлсэтэй газарта адуулжа орохон байна. Үдэрэй хоёр, гурба дахин уһалдаг, тэжээлэй дабһа үе үе болоод эдюулдэг байгаа.

— Буруу, хашарагуудта силос, концентрат, үбһэ эдюулнэбди. Байрашье барагаар дулаалагданхай, —гэжэ нүхэр Кукшинова хэлэнэ.

Буруушан Екатерина партиингаа ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа үлүүлжэ, залуу малайнгаа тус бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдэе 600—700 граммаар нэмээжэ байна.

Д. Николаев.

Хэжэнгэ.

Республикын колхоз, совхозуудта һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн

1959 оной декабриин 1-нэй мэдээн

Аймаг	Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ абтаһан һүн (центнерээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): 1959 оной 11 һара соо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): 1958 оной 10 һарада
Байкало-Кударын	92	1352	1360
Прибайкалиин	85	1650	1574
Кабанскын	82	1461	1542
Түнхэнэй	76	1118	1118
Баргажанай	58	1124	1012
Кударын	45	1280	1430
Иволгын	43	1218	1432
Закаменай	41	873	883
Тарбагатайн	40	1193	1361
Баунтын	38	1100	1158
Ахын	38	329	228
Заиграйн	32	1099	1109
Ториин	32	911	1002
Курумканай	30	1076	996
Кяхтын	27	1262	1460
Хэжэнгын	26	1035	971
Бичурын	25	1149	1313
Сэлэнгын	23	1333	1400
Мухаршэбэрэй	23	1009	1136
Яруунын	22	1064	1083
Зэдын	15	1062	1184
Хориин	15	1120	947
Хойто-Байгалай	10	1249	1249
СОВХОЗУУД:			
Кабанскын	93	1603	1656
Иволгын	65	1596	1565
Яруунын	44	1298	1509
«Эрдэм»	42	1476	1528
Бичурын	37	1699	1864
Кяхтын	28	1730	2083
Сэлэнгын	28	1481	1289
Хориин	24	1142	1145
Борьёогой	10	1993	1968

Гахайнь шэгнүүр 500 граммаар нэмэнэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Дэрээн) нэгэдэхи комплексно бригадада 100 толгой гахай шахагдажа байна. Эдэниие колхозой эрхим гахайшан нүхэд О. Будаев, Д. Балданова гэгшэд харууһалдаг.

Ноябриин дүүрэмсээр шахагдажа байһан гахайнуудаа шэгнэхэдэнь, толгой бүхэнэйнь шэгнүүр дунда зэргээр сүүдхэдээ 500 граммаар гэхэ гү, али хамта 15 килограммаар нэмээд байба. Шахамал гахайнуудтаа үдэр бүри хоёр дахин талханай бурдууг уулгадаг. Үдэртөө кормушкануд соонь талха, тусхай амһарта соо сэбэр уһа хээд орхидог. Тиихэдэнь гахайнууд дуратайгаар, ехээр эдидэг.

Д. Санданов.

Баргажан.

Дэлхэй дээрэ түрүүшын „Ленин" гэжэ атомна ледокол байгуулгада хабаадаһан эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэд, Далайн флодой морягууд болон бүхы коллективүүдтэ

Советскэ Союзай ажалшад дэлхэй дээрэ түрүүшын атомна ледокол байгуулжа, атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ ябадалда шэнэ ехэ амжалта туйлаба. «Ленин» гэжэ ледокол хүсэнэйнгөө талаар, холо ябажа шадаха арга боломжынгоо талаар мүнөө бии байгаа бүхы ледоколнуудһаа үлэмжэ һайн юм. Атомна ледоколые байгуулһан ябадал Советскэ Арктикын баялигые ашаглалгада манай ороной хойто районуудай арадай ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Ленин» гэжэ ледоколой шалгалтын амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ, Далайн флодой ябажа байгаа корабльнуудай тоодо оруулагдаһантайнь дашарамдуулан, тус атомна ледоколой барилгада хабаадаһан эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдые халуунаар амаршалаад, тэдэнэртэ, мүн тэрэшэлэн ледоколой личнэ составта манай агууехэ Эхэ ороной аша туһын тулада арюун ажалдаа саашадаа амжалта туйлахыень хүсэнэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Н. С. Хрущев федеральна канцлер К. Аденауэртэ бэшэг эльгээбэ

СОВЕТСКЭ БОЛОН ГАДААДЫН ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ декабриин 19-дэ советскэ болон гадаадын журналистнуудай пресс-конференци болобо. ФРГ-гэй федеральна канцлер К. Аденауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой 1959 оной октябриин 15-да эльгээһэн бэшэгтэй тэдэнэр танилсуулагдаба.

Танай августын 27-ной бэшэгтэй ехэ анхаралтайгаар, һонирхолтойгоор танилсабаб гэжэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ бэшэгтнай уласхоорондын шухала болоһон асуудалнуудые манай оронуудай харилсаа хүгжөөхэ, Европодохи оршон байдалые һайжаруулха асуудалнуудтай зохилдуулан һайнаар ойлгохые эрмэлзэжэ байһыетнай гэршэлнэ гэжэ һанахаар байба.

Буу зэбсэг хуряаха асуудал тухай федеральна канцлерай хэлэһыень тэмдэглэхэ зуураа, Советскэ правительствые толгойлогшо буу зэбсэг хуряалгые канцлерай һонирхожо байһаниинь Германиин Федеративна Республикын правительствын мүнөө хүрэтэр ябуулжа байгаа бодото политикатай зохилдоногүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Бундесверые атомна, ракетнэ зэбсэгээр зэбсэгжүүлжэ байһан, ядерна, ракетнэ гадаадын базануудые байгуулхын тула Баруун Германиин газар дайдые үгэжэ байһан федеральна правительствын ябуулга тухай Н. С. Хрущев һануулба. Гэбэшье хүн түрэлтэниие шэнэ дайнай аюулһаа зайсуулхын тулада манай хоёр ороной хамта ажаллаха ямар арга боломжо бии гээшэб гэжэ элирүүлхэ шухала гэжэ һананаб гээд саашань үргэлжэлүүлнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Н. С. Хрущев уласхоорондын зохихо хиналта доро буу зэбсэгые бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд хуряаха тухай СССР-эй дурадхалнуудта анхарал хандуулна. Хэрбээ ФРГ-гэй правительство буу зэбсэг хуряахые үнэхөөрөө хүсэдэг байгаа һаа, энэ асари ехэ зорилго шиидхэхые оролдожо байдаг хүсэнүүдтэ туһалха гүйсэд һайн арга боломжотой.

«Хүйтэн дайнай» үедэ буу зэбсэг хуряаха зам дээрэ тохёолдоһон һаад түбэг зайсуулгада туһалхыень канцлерые уряалха зуураа, Советскэ правительствые толгойлогшо Германитай эбэй договор баталалгые, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын журам үгы болгохо тухай шухала болоһон асуудалай шиидхэлгые саашадань унжагайруулгаяа зүбтүүлхэ ямаршье шалтагаан байхагүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Манай харилсаан тушаа ФРГ-гэй правительствын табиһан, али эли таладамнай хамаатай тодорхой ямаршье асуудалые хаража үзэхөөр Советскэ правительство бэлэн байна гэжэ Н. С. Хрущев саашань зааба. Жэшээнь, хэн хэндээ ашагтайгаар хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаа нилээд үргэдхэхэ арга боломжо бии.

Уласхоорондын харилсаанай шиидхэгдээгүй асуудалнуудые хэлсээнэй үндэһөөр шиидхэхын тулада, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха тухай, бата бэхи эб найрамдал тухай хүн түрэлтэнэй хэтын заяанай һанал хүсэлые бодотоор бэелүүлхын тулада мүнөө үедэ олон гүрэнэй оролдожо байхадань канцлер Аденауэр толгойлогшотой федеральна правительство тэрээнэй хажуу тээ үлэхэгүй байха гэжэ найдажа байһанаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ бэшэгэйнгээ түгэсхэлдэ мэдүүлбэ.

УЛАН-УДЭ ГОРОДОЙ XXX ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

КПСС-эй горкомой, шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ

КПСС-эй Улан-Удын горкомой, шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые партийна конференциин делегадууд ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй XXI съездын, партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар городой ажалшадай ехэ амжалта туйлаhан тухай тэдэнэр хэлэхэ зуураа, городой партийна организациин ябуулhан эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые согсолон хэлээ. Үнгэрhэн тоосоото үе соо партиин горком эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэреэ зарим тэды hайжаруулаашье hаа, үшөөл ехэ дутуу дундануудтай байна. Эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, промышленна предприятинуудай, культурна эмхи зургаануудай ажал-ябуулгые эрид hайжаруулха, тиигээд түүхэтэ долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ үшөө ехэ амжалта туйлаха тушаа делегадууд онсо анхаралаа хандуулаа.

Промышленность болон барилгые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ түрүүшээр үгэ абаhан КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр **Шамсимухаметов** районойнгоо ажалшадай туйлаhан амжалта тухай, мүн промышленна предприятинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тухай тогтобо.

— Манай районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд долоон жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар түгэсхэжэ байна,— гэжэ тэрэ хэлээ. Районой 16 предприятиин 10-нь валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид, декабриин 15-да дүүргэhэн тухайгаа мэдээсээ. Абаhан социалистическэ уялгынгаа ёhоор валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые бухы районоороо hаяар дүүргэхээр хараалнабди. Тиигээд жэлэй эсэс болотор 20 миллион шахуу түхэригэй валовой продукци түсэбhөө гадуур бүтээн гаргагдаха юм.

Байгша оной үнгэрhэн 11 hарын туршада районой предприятинуудта ажалай бүтээсэ нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 10 процентээр дээшэлээ. КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэжэ, үйлэдбэреэ оньhожоруулха болон **автомат** зэбсэгүүдые нэбтэрүүлхэ талаар хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Тиигэжэ 2 миллион шахуу түхэриг алмалта хэгдэhэн байна. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлжэ, районоймнай предприятинууд 8 миллион шахуу түхэриг алмаба. Энэнь абаhан социалистическэ уялгаhаамнай нилээдгүй ехэ юм.

Коммунистическэ ажалай бригадын, ударнигай нэрэ зэргын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөн, техническэ дэбжэлтын түлөө олонитын тэмсэл хадаа ажалшадай шэнэ эдэбхи үүсхэлэй үргэн далайсатайгаар hалбаран бадаржа байhаниие тодорхойлно. Мүнөө манай райондо 270 бригада, участок болон халаанууд коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. Коммунистическэ ажалай ударнигай нэрэ зэргын түлөө 400 шахуу хүн мүрысэнэ. 27 бригадада, 67 хүндэ иимэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой. Коммунистическэ ажалай мүрысөөндэ бүхыдөө 3 мянгаhаа олон хүн хабаадана.

Партийно-политическэ хүдэлмэриие шангадхаhанай ашаар эдэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ нүхэр Шамсимухаметов тобшолол хэнэ.

Мүнөө промышленна предприятинуудай бүхы коллективүүд 1960 оной түсэбые зүбшэн хэлсэжэ, эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа байна. Хараалhан түсэб, уялгаяа заатагүй дүүргэхэ байhан тухайгаа хүдэлмэришэд бата найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Удаань нүхэр Шамсимухаметов партиин горкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууд тушаа шүүмжэлэл хэбэ. Тусхайлбал, горсоведэй гүйсэдкомой, мүн районуудай Соведэй гүйсэдкомуудай ажал-ябуулгые горком тодорхойгоор хүтэлбэрилжэ үшөөл шаданагүй. Энээнhээнь боложо hүүлэй сагта электрын элшэ хүсөөр городой хүн зониие хангалга муудаа, город шадархи зарим шэнэ тосхонуудай водопроводууд хүдэлнэгүй. Энээн тушаа хэдэн дахин тогтоол гаргагдабашье, хубилалта болоогүй.

КПСС-эй горкомой инструкторнууд, таhагые даагшанар партийна эхин организацинуудта үсөөн ошодог, тиимэhээ үшөөл бага туhаламжа тэдээндэ хүргэнэ.

Железнодорожно районой партийна организаци түүхэтэ долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ урдаа табиhан зорилгонуудаа дүүргэхээр бэлэн гэжэ нүхэр Шамсимухаметов партийна конференциие найдуулна.

hүүлээрнь паровозо-вагонно заводой партийна комитедэй секретарь нүхэр Асеев үгэ абана. Шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриингөө технологиие шэнэдхэн hайжаруулха тушаа тэрэ хэлээ. Заводто хуушан түхеэрэлгэнүүдэй ехэнхинь hэльбэн шэнэдхэгдээ, шэнэ технологиин ёhоор олон ажал хэгдэдэг болоо гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

— Манай заводой урда шэнэ зорилго табигданхай,— гэжэ нүхэр Асеев саашань хэлэнэ. Завод электровоз, тепловозуудые заhабарилдаг болохо юм. Энэ ехэ зорилгые бэелүүлхын тула заводой партийна организаци бэлэдхэл хэжэ байна. Завод hэльбэн шэнэдхэгдэхэ юм. Тиимэhээ бидэнэр Зам харилсаанай министерствын туhаламжа хүлеэнэбди. Теэд манай гуйлта дүүргэгдэнэгүй. Тиимэhээ КПСС-эй горком, мүн обком манай заводто энэ талаар бодото туhаламжа хүргэхэ ёhотой. Саашань нүхэр Асеев муугаар хүдэлдэг барилгын организацинуудые шүүмжэлбэ. Барилгашадые барилгын материалнуудаар хангаха хэрэг илангаяа муу. Барилгын нютагай материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгые эмхидхэхэ талаар республикын Нютагай промышленностиин министерство, Госплан алдуу гаргана гэжэ тэрэ шүүмжэлнэ. Барилгын шулуу, хайр, эльhэ гэхэ мэтэ материалнуудаар барилгашадай дуталдажа байhан ябадал барилгын хэрэгые муугаар, халирхайгаар хүтэлбэрилжэ байhаниие гэршэлнэ.

— Манай заводой коллектив ерэхэ жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ байhанаа мэдүүлнэ, —гэжэ нүхэр Асеев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, промышленна предприятинуудай үйлэдбэреэ оньhожоруулха, автомат зэбсэгүүдые нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байhан тухай делегат **Каверин** хэлэбэ. Энэ хэрэгые бэелүүлгэдэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэhээ тэдэниие промышленна предприяти бүхэндэ бүри олон болгохо зорилго табигдана. Гэбэшье городой предприятинуудта тиимэ хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа инженернүүд олоор дуталдана. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ талаар манай Совнархозой хүтэлбэрилэгшэд бага анхарал хандуулна гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

— Манай Октябрьска районой партийна организаци городой XXX-дахи партийна конференцидэ бата жагсаалтайгаар ерээ. Районой ажалшад долоон жэлэйнгээ түсэбые зургаан жэлдэ дүүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табяад ажаллажа байна,— гэжэ КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь нүхэр **Оглоблин** мэдээсэбэ.

Районоймнай ажалшад байгша оной түсэбые болзорhоонь нэгэ hараар урид, ноябриин 30-да дүүргээ. Уялгын ёhоор 20 миллион түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур үгтэхэ байгаа hаа, мүнөө 62 миллион түхэригэй продукци гаргагданхай. Энэ үе соо ажалай бүтээсэ 107,2 процент болонхой.

Саашань нүхэр Оглоблин городой барилгын организацинуудай хангалтагүй хүдэлмэриин гол шалтагаанууд тухай тогтобо. Барилгын организацинууд яахадаа муугаар хүдэлнэб гэхэдэ, нэн түрүүн партийна хүтэлбэри hуладана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энээнhээ гадна үшөө хэдэн шалтагаанууд бии. Тэдээнэй нэгэн гэхэдэ, барилгын проект саг соогоо табигдадаггүй байха юм. Хоёрдохёор, табигдаhан проектын шанар муу. Жэшээлхэдэ, городой коммунальна ажахын инженер Пименовэй табиhан проектнүүдэй шанар илангаяа муу. Тэрээнэй проектээр хэгдэhэн барилганууд дахин заhабарилгада ородог, үгышье hаа шэнээр hэлгэгдэхэ баатай болодог. Ажал хэрэгтээ игэжэ харюусалгагүйгөөр хандаха гээшэ огто таарахагүй ябадал мүн. Гурбадахяар, барилгын организацинууд материально-техническэ талаараа мууса хангагдана.

Эдэ дутагдалнууд тухай бидэнэр партиин горкомдо хэдэн дахин мэдээсэhэн байгаабди. Теэд горкомой секретарьнууд эрид хэмжээнүүдые абадаггүй юм. Партиин горком, тэрэнэй бюро, мүн секретарьнууд нүхэд Ножкин, Антонова гэгшэд предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй.

Үйлэдбэриин барилга хэхэ, мүн гэр байра бариха хэрэгые индустриальна аргаар, үнэгүйгөөр, түргэнөөр, hайн шанартайгаар ябуулха тушаа делегадууд **Каспаров** (Совнархозой түрүүлэгшын орлогшо), **Яхновецкий** (барилгын управлениин начальник), **Тарасов** (154-дэхи барилгын трестые эрхилэгшэ) онсо анхаралаа хандуулаа.

— Совнархозой барилгын хүдэлмэриин муугаар ябажа байhанай гол шалтагаан гэхэдэ, барилгын материалнуудые гамгүйгөөр үрихэ ушар үзэгдэнэ. Тиимэhээнь олон ушарта барилгын материал дуталдадаг байна. Гадна барилга хэхэ hайн мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа инженернүүд дуталдана,—гэжэ нүхэр Каспаров хэлэбэ. Тиимэhээ өөhэдынгөө дундаhаа эдэбхи үүсхэлтэй эмхидхэлшэдые, мүн залуу мэргэжэлтэдые барилгын хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэ ёhотойбди. Барилгын хүдэлмэриин үшөө нэгэ дутагдал гэхэдэ, барилгын талмай дээрээ табигдаhан түхеэрэлгэ болон механизмуудые муугаар ашагланабди. Эдэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхажа, hайн шанартайгаар, түргөөр барилга хэдэг болохо зорилго манай урда табигдана.

Барилгын материально-техническэ база байгуулха, барилгада түмэр-бетоноор хэгдэhэн зүйлнүүдые элбэгээр хэрэглэхэ, городой барилгын организацинуудые hайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, мүн үйлэдбэреэ үргэдхэжэ, шанар hайнтай продукци элбэгээр гаргадаг болохо тухай нүхэр **Болотов** хэлээ.

Ажалшадай культурно-ажаhуудалай эрилтые хүсэд дүүрэн хангаха

Промышленность болон хүдөө ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта хүн зоной культурно-ажаhуудал hайжарна, саашадаа улам hайжаруулха зорилго табигдана. Энэ зорилгые хайшан гээд амжалтатайгаар дүүргэхэб гэжэ конференциин делегадууд зүбшэлдэбэ.

— КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, манай городой коммунальна предприятинууд 1959 оной-нгоо түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ,— гэжэ горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Гурьянов** үгэ соогоо тэмдэглэбэ. Гэбэшье ажалшадые культурна талаар хангаха хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнуудай байhан тухай тэрэ хэлээ.

Түб хотомнай урган хүгжэнэ, хүн зоной тоо жэл бүри олошорно, мүн город шадархи тосхонууд олоншье, томошье боложо байнхай. Тиимэhээ культурно-ажаhуудалай эмхи зургаануудые бариха хэрэг бүришье орёо, бэрхэшээлтэй болоно. Энээнhээ уламжалан ажалшадай зүгhөө гомдол, эрилтэ ехээр табигдана. Городой партийна организаци, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалые түргөөр шиидхэхэ уялгатай гэбэ. Теэд энэ хэрэг хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Город соомнай культурна эмхи зургаанууд үсөөнөөр баригдана. Энэ хадаа нютагай Соведүүдэй эмхидхэхы үүргэеэ hулаар дүүргэжэ байhаниие харуулна. Тиимэ дээрэhээнь Улан-Удэ городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар хараалагдаhан хэмжээ-ябуулганууд олонхи ушарта дүүргэгдэнэгүй. Уhаар, электрын элшэ хүсөөр, гэр байраар хүн зон хүсэд дүүрэн хангагданагүй.

— Манай түб хото түхэл шарайгаа хараа байса hайжаруулаа,— гэжэ ССП-гэй Бурядай отделениин харюусалгата секретарь нүхэр **Дамдинжапов** хэлээ. Энэнь ехэ hайн, бидэнэр, городой ажаhуугшад, түрэл городоороо омогорхон байдагбди. Гэбэшье бидэнэрэй hанаа зобоодог асуудалнууд бии. Колхозниингуудай байшан бариха тухай олон дахин хэлсэгдэhэншье hаа, мүнөө болотор тэрэ үгы зандаа. Манай хүдөө ажалшад республикынгаа түбтэ ерэхэдээ хонохо газараа бэдэржэ, ехэ сагаа барадаг юм. Гадна ниитын эдеэ хоолой предприятинууд городоймнай түб үйлсэнүүдээр үсөөн. Харин тиихэдэнь эндэнь эгээл олон хүн зон ажаhуудаг, ажалладаг байха юм. Эдэ асуудалнуудые партиин горком дары шиидхэхэ ёhотой.

Мебель хэдэг фабрикын директор нүхэр **Еремин,** горпромкомбинадай директор нүхэр **Ткаченко** гэгшэд ажалшадые гэр доторой гоё hайхан эд хэрэгсэлээр, hайн шанартай мебелеэр хангаха тухай тогтожо хэлээ.

— Парти, правительствомнай ажалшадай ажаhуудалай эрилтые хангаха талаар ехэ анхарал, оролдолго гаргана. Мебель гаргаха манай түсэб энэ жэлэй хоёрдохи хахадта 1,7 дахин ехэ болоо hэн,— гэжэ нүхэр Еремин үгэеэ эхилбэ. Энэ түсэб шэнэ мебельнэ фабрикын ашаглалгада ороходо дүүргэгдэхэ ёhотой байгаа. Гэтэр фабрика мүнөө болотор хүдэлжэ эхилээдүй. Энээндэ 4-хи барилгын управлени зэмэтэй. Гадна мебель хэхэ hайн модо асаруулха тухай үгэ хэлэгшэ онсо тэмдэглээ. Тиигэбэл мебелиин шанар эрид hайжарха байна.

Горпромкомбинадай коллективэй долоон жэлэйнгээ түсэбые 6 жэл соо дүүргэхэ гэжэ шиидээд, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байhан тухай, гаргадаг продукцинингаа шанар hайжаруулха тухай комбинадай директор нүхэр Ткаченко мэдүүлбэ.

— Партиин горком худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэри тухай анхаралаа багаар хандуулна,— гэжэ горпищеторгын директор нүхэр **Аржанов** хэлэбэ. Манай коллектив 4-хи кварталай хоёр hарын туршада 4300 мянган түхэригэй эдеэ хоол ажалшадта дутуу худалдаа. Тиимэhээнь магазинуудта загаhа, мяха, тоhо гэхэ зэргын зүйлнүүд хомор байдаг. Энэ юун дээрэhээ ушарнаб гэбэл, эдеэ хоол бэлэдхэдэг организацинууд мууса хүдэлнэ. Мүн Эдеэ хоолой промышленностиин министерство энэ хэрэгые эмхидхэхэ гэжэ оролдоногүй.

Тэрэшэлэн город соо, мүн город шадарай тосхонуудтахи магазинууд үсөөн, гэр байрань бага, тиимэ дээрэhээ худалдаа наймаанай гурим, ариг сэбэрые сахилга заримдаа бэрхэшээлтэй байдаг.

Делегадууд **Афанасьев, Кардашова** гэгшэд город дотор автотранспортын хүдэлмэриие гуримшуулха, эмнэлгын, ариг сэбэр сахилгын хэрэгые эрид hайжаруулха тушаа хэлээ.

Хүтэлбэрилхы тушаалтаниие шэлэн оложо, зүбөөр хубаарилан табиха

Ажал хэрэгээ урагшатайгаар ябуулхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэриие эрид шангадхаха гэжэ конференциин делегадууд онсолон тэмдэглээ. Энэ талаар байhан дутагдалнуудые, алдуу эндүүнүүдые тэдэнэр хурсаар шүүмжэлээ.

— Промышленность болон барилгада туйлаhан манай амжалта хадаа партийна, профсоюзуудай болон комсомолой организацинуудай, манай хүтэлбэрилхы тушаалтанай эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриие үргэн дэлисэтэйгээр ябуулhанай үрэ дүн мүн,— гэжэ КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь нүхэр **Назимова** тэмдэглэбэ. Гэхэтэй хамта хүтэлбэрилхы тушаалтаниие шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии. Тэдэнэй нэгэн — хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые тус тустань hургаха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. Заримдаа ажал хэрэгээ hуладхаhан, унагааhан хүтэлбэрилэгшэдые тушаалhаань гаргаад, ондоо хүтэлбэрилхы тушаалда табиха ушар гарадаг юм. КПСС-эй партиин горком хүтэлбэрилхы тушаалтанда эрилтэ hулаар табина.

— Город доторнай гэр байра барилга муугаар ябуулагдана гэлсэнэбди. Теэд энээнэй түлөө хэн зэмэтэйб? Партиин горком зэмэтэй хүнүүдыень оложо, тэдэнэй урда шанга эрилтэ табихаяа яанаб? Иимэ эрилтэ табихын орондо, горкомой секретарьнууд зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ дүмүүгээр хандадаг байна,—гэжэ нүхэр Назимова үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Удаань энээн тушаа хэдэн жэшээ, баримтануудые тэрэ хэлэжэ үгөө.

Бурядай республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Тараненко** үгэ абажа, барилгын организацинуудай муу хүдэлмэриин шалтагаануудые тодорхойлхо зуураа, партиин горком, райкомууд барилгын организацинуудай хүтэлбэрилхы тушаалтаниие зүбөөр хубаарилан табижа шаданагүй гэжэ шүүмжэлбэ.

— «Бурстрой» трестдэ эрхилэгшэ, тэрэнэй орлогшо, главна инженер мүнөө үедэ байхагүй. Иимэ байдалтай байгаад, түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ тухай ямар хэлсээн байха гээшэб?!

Партиин райкомууд, партийна эхин организацинууд ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри үшөөл hулаар ябуулна. Энээнhээ боложо, зарим хүтэлбэрилхы тушаалтан партиин, гүрэнэй журамые эбдэдэг байна. Энэ асуудалда партиин горком, райкомууд анхаралаа ехээр хандуулха ёhотой байгаа гэжэ нүхэр Тараненко хэлэбэ.

— Манай хүтэлбэрилхы тушаалтан, тэрэ тоодо партиин горкомой секретарьнууд нүхэд Ножкин, Антонова гэгшэд барилгын холын хараата асуудалнуудые шиидхэдэггүй юм,— гэжэ «Бурстрой» трестын парторганизациин секретарь нүхэр **Мурчин** шүүмжэлбэ. Манай трестдэ, гэжэ тэрэ саашань хэлэнэ, хүдэлмэришэд, илангаяа хүтэлбэрилхы тушаалтан олоороо hэлгэгдэнэ. Жэшээнь, hүүлэй табан жэл соо трестын 4 эрхилэгшэнэр, 4 главна инженер, эрхилэгшын 5 орлогшонор hэлгэгдээ. Игэжэ байхада ажахы hайнаар ябахагүйнь мэдээжэ.

Саашань нүхэр Мурчин барилгын организацинуудта эрхим мэргэжэлтэдые эльгээхые уряалба.

Партиин горком хүтэлбэрилхы тушаалтан бүхэниие саг үргэлжэ hургажа, хүмүүжүүлжэ байха уялгатай гээд конференци онсолон тэмдэглээ.

Соёл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид hайжаруулха

Мүнөө үедэ манай орон дотор коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулагдажа байхада, арад зониие коммунистическэ ёhоор хүмүүжүүлхэ асуудал айхабтар ехэ удхашанартай болоо. Тоосоото үе соо КПСС-эй горком ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ, коммунистнуудай политическэ hуралсал hайжаруулха талаар ехэ хэмжээнүүдые абаhан байбашье, үшөөл ехэ дутагдалтайгаар хүдэлнэ. Арад зоной дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэри предприятинуудай ажал хүдэлмэридэ hайн нүлөө үзүүлнэгүй гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

— Республикын, Улан-Удэ городой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай дунда лекци, элидхэл үсөөн үнгэргэнэ,—гэжэ ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн делегат **Мадаев** хэлэбэ. Республикын, городой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд барилгашадай дунда лекци, элидхэл үнгэргэжэ, ажалшадые шэн габьяата ажалда зориг-жуулхань ехэ шухала байгаа. Мүн коммунистнуудай политическэ hуралсалдахи дутагдалнуудые конференциин делегадууд хурсаар шүүмжэлээ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэhэн олон делегадууд зоной дунда, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана гэжэ шүүмжэлбэ. Илангаяа залуушуулай зарим нэгэнииинь ниитын гурим эбдэхэ, архи ууха болон бусад таарамжагүй ябадал гаргана. Партийна организацинууд залуушуулай дунда политическэ болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ тодорхойгоор, hайнаар ябуулха, энэ талаар комсомолой организацинуудта шухала туhаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй гэжэ делегадууд **Матвеев, Пименов** гэгшэд тэмдэглэбэ.

Ажабайдалтай hургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ тухай тогтоолой хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhан, энэ хүдэлмэриин дутагдалнууд тушаа, мүн залуу мэргэжэлтэдые hургаха, тэдээниие зохистой гэр байраар хангаха тушаа делегадууд **Чебаков, Петушкин** хэлээ.

— Ажабайдалтай hургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ хуулиие дүүргэхэ талаар партиин горком эмхидхэлэй хүдэлмэри хүсэд hайнаар ябуулнагүй,—гэжэ Улан-Удын № 91-дэхи hургуулиин директор нүхэр Чебаков шүүмжэлбэ. Манай hургуулинуудые үйлэдбэриин мастерскойнуудтай, hуралсалай цехүүдтэй болгохо гээшэ үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэhээ партийна эхин организацинууд, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ анхаралаа бүри ехээр хандуулжа, городой hургуулинуудта, багшанарта ехэ туhаламжа хүргэхэ уялгатай.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Городой XXX-дахи партийна конференциин hунгаhан КПСС-эй горкомой гэшүүд

КПСС-эй горкомой гэшүүд:

Асеев Л. С.	Козель А. И.	Продайвода К. М.
Аверин А. М.	Карасев К. А.	Пименов Г. С.
Антонова Л. В.	Кирдяшкин А. С.	Петров В. Е.
Аржанов В. И.	Каспаров А. А.	Петрова Е. Н.
Бадмаева Н. Б.	Кашкин Л. Н.	Рандин М. Г.
Будаев Е. Б.	Красин В. Н.	Сафронов И. Г.
Бутуханов Н. В.	Лавушкин В. Г.	Спирюхов И. А.
Бурдуковская Е. П.	Лебедев А. А.	Семенькова М. Г.
Бабошин Г. Ф.	Личанхо В. П.	Стулев А. М.
Бальжинимаев С. Б.	Матвеев В. Д.	Тармаева Н. И.
Болотов А. Р.	Матвеева Ф. В.	Тарасов П. П.
Бельгаев Г. Ц.	Мингажетдинов Ф. У.	Титов Н. В.
Бурлов П. Н.		Тихонова З. И.
Вангродская Р. К.	Минеев В. Д.	Филиппов В. Р.
Воронов В. Б.	Максимов К. Т.	Хабалов С. М.
Гурьянов К. В.	Маслова Н. В.	Хахалов А. У.
Горобец А. С.	Мещерякова В. В.	Хомосова Л. С.
Дармаев Д. О.	Мункуев В. П.	Хрипков В. В.
Дондуков Ц. Ц.	Назимова Т. Ф.	Шадаева Н. Т.
Дронов Ф. И.	Ножкин П. Е.	Шабунин С. П.
Дульбинов И. Л.	Оглоблин Ф. И.	Шамсимухаметов М. Ф.
Дамдинжапов Ц. Ж.	Оршанский Я. Д.	
Жданова О. Д.	Оширов А. Н.	Шитин А. Е.
	Павленко Е. Н.	Шулунов Н. Д.
Заиграев Г. Г.	Петчинова А. К.	Цыремпилон Д. Ц.
Калмыкова М. Г.	Перепанов С. С.	Цыдыпов Г. Ц.

КПСС-эй горкомой гэшүүндэ кандидадууд:

Астраханцев В. В.	Доржиева О. Д.	Молодов П. В.
Асавлюк А. П.	Дымшакова А. А.	Майба И. Е.
Антонов В. А.	Еремин В. И.	Наумов П. Т.
Балбаров Ц. А.	Коржавин А. М.	Погребной А. В.
Бирюков В. Г.	Корягина Е. Н.	Рассковская И. Ф.
Бутин Б. С.	Костыркин В. Я.	Сажинов Н. С.
Бугай И. Д.	Кузнецов А. И.	Сухотин Г. С.
Гаськов М. М.	Крутихин А. И.	

Шалгалтын комиссиин гэшүүд:

Авдеев С. С.	Коростылева А. Ф.	Петров Н. А.
Богомольный В. П.	Кузнецов В. А.	Розанов Н. А.
Грушевский Г. И.	Курдюков А. Н.	Сухарев П. И.
Гершевич М. Г.	Никоров А. В.	Чернаков И. Ч.
Ерчева А. А.		

Улан-Удэ городой XXX партийна конференциин делегадууд, Ленинэй орденто ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд: (зүүн гарhаа) модошо дархан Н. Н. Аносов (модельнэ цех), разметчик Б. С. Ринчинов (котельнэ цех), фрезеровщик М. А. Чернышев (вагоной хэрэгсэлнүүдые суглуулха цех), харуулдагшан Д. О. Дармаев (инструментальна цех).

А. Мантаевай фото.

КПСС-эй горкомой пленум

Конференциин hүүлээр КПСС-эй горкомой нэгэдэхи пленум болоо. Пленум дээрэ КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретаряар **П. Е. Ножкин,** хоёрдохи секретаряар **Ц. Ц. Дондуков,** секретаряар **Л. В. Антонова** гэгшэд hунгагдаба.

Мүн КПСС-эй горкомой бюродо **А. М. Аверин, Л. В. Антонова, Л. С. Асеев, Н. В. Бутуханов, К. В. Гурьянов, Ц. Ц. Дондуков, К. А. Карасев, П. Е. Ножкин, Ф. И. Оглоблин, Я. Д. Оршанский, М. Ф. Шамсимухаметов** гэгшэд hунгагдаа.

КПСС-эй горкомой пленум пропаганда, агитациин таhагые даагшаар **Г. Г. Заиграев,** эмхидхэлэй таhагые даагшаар **М. Г. Калмыкова,** промышленность болон транспортын таhагые даагшаар **В. Д. Матвеев,** захиргаануудай, финансын болон худалдаа наймаанай таhагые даагшаар **Г. Ф. Бабошкин** гэгшэдые баталба.

Аймагай партийна конференцинүүдһээ

Иволга

олгын аймагай XV-дахи пар- конференци дээрэ КПСС-эй мой тоосоото элидхэл партиин мой секретарь нүхэр Д. Ц. Рин- хээ.

гэрһэн тоосоото үе соо аймажалшадай ажахыгаа улам адань хүгжөөхэ талаар түйламжалтанууд тухай элидхэлшэ н үгэ хэлэһэн делегадууд тэмээ.

імагай колхозууд энэ жэлдэ ло тарианай үндэр ургаса урыжа, дунда зэргээр гектар бү 14 центнер таряа хуряажа ан байна. Гүрэндөө таряа худаха түсэбөө аймагай колхо- болон совхоз болзорһоонь дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 75 ан пүүд таряа худалдаа.

хэтэй хамта үгэ хэлэһэн делега- аймагай партийна организа- ажал хүдэлмэриин дутуу дунуудые элирүүлэн тэмдэглээ.

ймагай колхозууд болон совхоз он жэлэй түрүүшын жэлдэ — ондо абаһан социалистическэ таяа муугаар бэелүүлжэ байна. абриин нэгэнэй мэдээгээр һү а уялга оройдоо 60 процент, а абалгаар 52 процент дүүргэгдэй.

нэ жэлэй 11 һарын туршада айсоо үнеэн бүхэндэ 1250 киломм һүн һаагдаа. Энэнь үнгэрһэн эйхидэ орходоо 180 килограмр бага юм.

үн хонн, үнеэ үсхэбэрилхэ жэ түсэб дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй онхой. Аймагай колхозууд жэ 11 һарын эсэстэ 100 эхэ малһаа тугал, 41 хурьга, эхэ гахай бүөө 9 поршоонхо абаһан байна. ровэй нэрэмжэтэ колхоздо 100 хонинһоо 30 хурьган, Ленинэй эмжэтэ колхоздо мини 4 хурь- абтанхай.

Эдэ бүгэдэ баримтанууд юу гэрнэб гэхэдэ, КПСС-эй айком һан социалистическэ уялгаая ргэхын түлөө ажалшадай тэмсэ- һулаар эмхидхэһэниинь, ажатаа муугаар хүтэлбэрилһэниинь рнэ.

Үгэ хэлэһэн хэдэн делегадууд ПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой ал хүдэлмэриин арга дүршэл туй тогтожо хэлэхэ зуураа, тэдэнэй олон һалбаритай хүдөө ажахы- халирхайгаар хүтэлбэрилжэ һан дутагдалнуудые тэмдэглээ.
— Партиин айкомой секретарьр, илангаяа аймгүйсэдкомой түлэгшэ нүхэр Врублевская колзуудтаа үсөөн ябадаг, жиирэй колхознигуудтай хөөрэлдэжэ, ажахын шухала асуудалнуудые зүбшэдэггүй гэжэ делегат, «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Баирбиликтуев** шүүмжэлээ.

КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажахын гол шухала, холын хараата асуудалнуудые шиидхэхээр үүсхэл оролдолго гарганагүй, аймагай хүдөө ажалай инспекци (начальнигынь нүхэр Денисенко), тэрэнэй мэргэжэлтэд эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна, удаан саг соо колхозуудаар ябанагүй гэжэ делегат **Архинчеев** тэмдэглээ.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгоор хараалагдаһан соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай барилга тон муугаар ябуулагдана. Хоёр жэлэй туршада аймаг соо түсэбэй ёһоор хараалагдаһан 9 клубай орондо оройдоо ганса клуб, 10 культбазын орондо 2 улаан булан баригданхай.

КПСС-эй айком тоосоото үе соо аймагай хүтэлбэрилхы 14 хүдэлмэрилэгшэдые колхозууд болон совхоздо ажаллахаар эльгээһэн байна. Мүн ажалдаа харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандадаг хэдэн хүдэлмэрилэгшэд ажалһаа сүлөөлэгдэжэ, тэдэнэрэй орондо, үүсхэлтэй, дүй дүршэлтэй хүнүүд табигдаа.

Гэбэшье энэ шухала хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл олон байһаар. Аймагай 41 бригадирнар, фермые даагшанарһаа оройдоо 6-ниинь хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юм. Тэдэнэрэй дунда залуушуул тон үсөөн. Гадна тэдэнэрые зарим колхозуудта саг үргэлжэ һэлгэжэ байха ушар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Улаан Оронго» колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын бригадир жэлэй туршада 3 дахин һэлгэгдээ.

Хүтэлбэрилхы тушаалда эхэнэрнүүд, залуушуул үсөөн дэбжүүлэгдэнэ. КПСС-эй айкомдо баталагдадаг 192 хүтэлбэрилхы тушаалтанай оройдоо 24-ниинь эхэнэрнүүд юм.

Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд **Доржиев, Лубсандоржиев** гэгшэд хүтэлбэрилхы тушаалтаниие һургаха, залуушуулые дэбжүүлхэ тухай асуудалда онсо анхарал хандуулаа.

Конференциин һүүлээр шэнээр һунгагдаһан партиин айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, тэндэ КПСС-эй айкомой секретарьнуудаар нүхэд **Д. Ц. Ринчино, Р. Д. Митропольский, Ц. Б. Галданов** һунгагдаба.

Түнхэн

КПСС-эй айкомшье, партийна ин организацинуудшье зоноо йнаар эмхидхэхэ, ажалшадай нда үдэр бүриин хүдэлмэри уулха хэрэгтэ шухала анхарал бинагүй гэжэ һая болоһон партийна конференци дээрэ онсолон мдэглэгдэбэ. Энээн дээрэһээ божо Түнхэнэй аймагта мал ажал лангаяа ехэ гээгдэлдэ оронхой. нэ жэлэй 11 һара соо һү һаажа баха уялгань оройдоо 69,4 процент, мяха—54,8 процент, нооһо—,5 процент, үндэгэ—69,9 процент дүүргэгдээ.

Зоной дунда ябажа, ажал эмидхэжэ байхын орондо партийна, ветскэ хүдэлмэрилэгшэд элдэб лаа, зүблөө үнгэргэдэг, олон тоо шиидхэбэри гаргаад, захяа заралтануудые эльгээгээд һуудаг жэ конференциин делегадууд үүмжэлбэ.

—Дүүргэгдэхэгүй, хүсэндөө хүргдэхэгүй һаань, элдэб олон шиидэбэри гаргаһанай хэрэг юуб?—гэ делегат нүхэр **Вахрушев** хэлэ.—Мал ажалай хүндэ хүдэлмэри ньһожоруулха тухай партиин айом һайшаамаар шиидхэбэри гараа һэн. Теэд тэрэнь саарһан дээ үлэшоо. Шиидхэбэри гаргаад, рэнээ бэелүүлхын тула эмхидхэй хүдэлмэри ябуулагдаагүй шүү.

Мүн түрүүшүүлэй дүй дүршэл элгэрүүлхэ асуудалда КПСС-эй айком зохихо анхарал хандуулаагүй. Үнгэрэгшэ 11 һара соо зарим түрүүшүүл, жэшээлхэдэ, Д. Ж. Юбухаева үнеэн бүриин 1944 литр хүрэтэр һү һаагаа. Тиихэдэ «Путь коммунизма» колхозой адуулагшад Улукшонов, Степанов, «Сибиряк» колхозой аха дүү Савчиковууд, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Конюшкин гэгшэд зунай һарануудта эбэртэ бодо мал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 900 гаран граммаар нэмээжэ байгаа. Хэрбээ бүхы малшад иимээр ажалладаг һаа, хэды ехэ һүн һаагдаха, мяхан абтаха байгаа гээшэб! Теэд тэдэнэй дүй дүршэл бүхы малшадай дунда дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг, ажалшадай соёл гэгээрэлэй эрилтын муугаар дүүргэгдэдэг байһан тухай конференци дээрэ заагдаба. Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд муугаар ажаллаһан зангаараа, агитколлективүүд мүртэйгөөр хүдэлнэгүй.

Делегадуудай шүүмжэлэл болон дурадхалнуудые хараадаа абажа, 1960 оной зорилгонуудые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абтаа.

КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **П. Н. Иванов**, хоёрдохёор—нүхэр **Б. Н. Цыденов**, секретаряар—нүхэр **Г. Т. Балдуев** гэгшэд һунгагдаба.

Баргажан

һаяхан Баргажанай, Курумканай аймагуудай нэгэдэмэл партийна конференци боложо, партиин айкомуудай секретарьнууд Н. И. Малыгинай, М. Б. Гармаевай тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлэбэ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд Баргажанай, Курумканай аймагуудые нэгэдхэхэ тухай РСФСР-эй Верховно Совед**э**й Президиумэй Указые аймагай ажалшад ехээр һайшаагаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Колхозууд болон предприятинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, 1959 ондо абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргээгүй байһанда нэн түрүүн партиин айкомууд зэмэтэй гэжэ конференци дээрэ хэлэгдээ. Тоосоото үе соо партиин айкомууд ажахыгаа тодорхойгоор, зүб мүрөөрнь хүтэлбэрилхэ зүб арга олоогүй байжа, хүдэлмэридөө олон алдуу, дутагдалнуудые гаргаһан байна.

Тоосоото үе соо аймагай олонхи колхозуудта партийна комитедүүд бии болгогдожо, комплексно бригадануудта эхин партийна организацинууд эмхидхэгдээ. Партиин айкомууд энэ ехэ хубилалтада анхаралаа багаар хандуулаа, тиимэһээ зарим газарта партийно-политическэ хүдэлмэри һуладаһан байна.

Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ малайнгаа тоо толгойень бүри олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлжэ, хамта 100 мянган центнер һү һааха, 5 мянган центнер нооһо хайшалха, 35 мянган центнер мяха, 500 мянган үндэгэ абаха гэһэн социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байһанаа конференцидэ хабаадагшад нэгэн һаналаар мэдүүлээ.

Конференциин һүүлээр эмхидхэлэй пленум боложо, айкомой нэгэдэхи секретаряар **Б. С. Семенов**, секретарьнуудаар **С. И. Тараскин, В. М. Чулков** гэгшэд һунгагдаа.

НҮХЭД ҺААЛИШАД! Үбэлэй үедэ үнеэн бүриһөө сүүдхын хахад пүүд һү һаахын түлөө тэмсэгты

Байгша оной үнгэрһэн 11 һара соо үнеэн бүриһөө 1630 литрһээ дээшэ һү һааһан түрүү колхозууд

Колхоз	Аймаг	Түрүүлэгшын нэрэ, обог	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн	Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада	Эллүүриин газарай 100 га бүридэ абтаһан һүн (центнерээр)
Лазогой нэр.	Прибайкалиин	Димов И. И.	1888	72 ехэ	103,8
Калининай нэр.	Тарбагатайн	Болонев И. М.	1715	529 бага	76,2
Ленинэй нэр.	Б-Кударын	Сычев Т. Д.	1678	20 ехэ	172
Сталинай нэр.	Прибайкалиин	Агафонов П. К.	1677	246 ехэ	87,4
Ленинэй нэр.	Кабанскын	Воронин Г. М.	1645	42 бага	99
Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	Балданов Ц. Л.	1639	257 ехэ	38

Энэ оной 11 һарада үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ дээшэ һү һааһан үүлтэртэ фермын түрүү һаалишад

Һаалишадай нэрэ, обог	Колхоз	Аймаг	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн
Дашиева С.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	3492
Путушкина З.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2789
Дансоранова Е.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2700
Ринчинова Е.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2659
Сондопова Е.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2548
Жалсанова П.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	2504
Дальбинова А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2484
Буянтуева Б.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	2384
Гомбоев Вл.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2366
Бадмаева Д.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2315
Раднаева Н.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2301
Эрдынеева Л.	Ленинэй нэр.	Сэлэнгын	2296
Найданова Р.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2288
Дылыкова О.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	2265
Гомбоева Б.	Сталинай нэр.	Баргажанай	2239
Цыренадмитова Р.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2228
Прокопьева Н.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2223
Гомбоева Ц.	Сталинай нэр.	Баргажанай	2114
Походиева Ц.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2080
Гармаева К.	Сталинай нэр.	Баргажанай	2051
Галсанова Э.	Сталинай нэр.	Баргажанай	2040
Цырендоржиева	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	2014

Энэ үе соо үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ дээшэ һү һааһан һуралсалай ажахын болон совхозуудай түрүү һаалишад

Һаалишадай нэрэ, обог	Һуралсалай ажахы, совхозууд	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн
Максимова З. Г.	Зооветинститудай һурал. ажахы	4704
Мурзина Е. Г.	Зооветинститудай һурал. ажахы	4566
Игумнова Т.	Зооветинститудай һурал. ажахы	4380
Зимирева В. И.	Зооветинститудай һурал. ажахы	4314
Хлебникова А. Д.	Зооветинститудай һурал. ажахы	4193
Михаханова Е. Г.	Зооветинститудай һурал. ажахы	4016
Гороховская В.	Зооветинститудай һурал. ажахы	3851
Баран А. В.	Иволгын совхоз	2604
Бабина А. Н.	Иволгын совхоз	2586
Семенова Е. П.	Иволгын совхоз	2572
Мордовская А. М.	Зооветинститудай һурал. ажахы	2485
Телешев А.	Иволгын совхоз	2356
Жамбалова М.	Иволгын совхоз	2319
Степаненко В. В	Иволгын совхоз	2312
Медведева Д. Л.	Иволгын совхоз	2275
Жаркова В. В.	Зооветинститудай һурал. ажахы	2242
Власевская В. В.	Зооветинститудай һурал. ажахы	2160
Бабинцева Е. М.	Кабанскын совхоз	2102
Позднякова Г. П.	Кабанскын совхоз	2082
Овчинникова А. Д.	Иволгын совхоз	2071
Павлова А. А.	Иволгын совхоз	2040
Карбаинова А.	Иволгын совхоз	2018

Энэ үе соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1700 литрһээ дээшэ һү һааһан һаалиин фермын эрхим һаалишад

Һаалишадай нэрэ, обог	Колхоз	Аймаг	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн
Пурбуева Н.	«Коммунизм»	Иволгын	2449
Воронцова А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2308
Викторова В. И.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	2279
Борисова А. В.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	2278
Жамбалова Ц.	«Улаан Оронго»	Иволгын	2273
Эрдынеева Ц. Б.	Ждановай нэр.	Кударын	2269
Селиванова А. М.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	2182
Ермакова Е. С.	Сталинай нэр.	Кабанскын	2174
Темская А. И.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	2141
Нечкина В. И.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	2105
Инкина А. П.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	2101
Карпова А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2100
Карачун В. К.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	2066
Зайцева С. С.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	2055
Орлова П. П.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	2042
Корытова А. Ф.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	2019
Аверина Т. Е.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	2014
Пластинина А.	Сталинай нэр.	Кабанскын	2009
Батышева А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1996
Черниговская В.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1992
Чумакова М. В.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1979
Вязьмина В. И.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1978
Бурдуковская А. Н.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1977
Ермакова Е. Е.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1968
Орлова А. Н.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1960
Корытова М. Г.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1949
Емельянова А. С.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1942
Емельянова А. И.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1942
Шурыгина А. И.	«Рассвет»	Тарбагатайн	1938
Карелина В. Ф.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1938
Тараканова В. А.	«Путь к коммунизму»	Прибайкалиин	1928
Нечкина Н. К.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1926
Орлова Л. А.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1926
Яковлева Г. Д.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1912
Захарова О. В.	«Искра»	Тарбагатайн	1907
Ермакова Н. Е.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1907
Трифонова Ф.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	1904
Кудряшева А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1901
Нечкина М.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1899
Корытова А. Г.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1894
Помазкина Н.	Сталинай нэр.	Кабанскын	1892
Неверова А. И.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1887
Богданова А. Е.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1886
Власова Е. И.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1882
Клеменищева В. П.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1869
Нечкина Л. И.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1865
Цыремпилова М.	«Коммунизм»	Иволгын	1862
Еремеева Т.	XX партсъездын нэр.	Зэдын	1862
Орлова А. Г.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1860
Гаськова В. В.	«Гигант»	Баргажанай	1858
Налетова О. А.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	1858
Белова Н. Н.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1856
Иевская К.	Сталинай нэр.	Кабанскын	1855
Ромашова А. Е.	«Дружба»	Кударын	1849
Шоенова Ц. Д.	«Коммунизм»	Иволгын	1841
Вторушина М. С.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1839
Молокова В. Ф.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1834
Черноскулова А.	Ленинэй нэр.	Хоринн	1827
Цыбикова Г.	XX партсъездын нэр.	Сэлэнгын	1818
Залуцкая А.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	1817
Назимова Л. Д.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1816
Сукнева А. В.	«Дружба»	Кударын	1813
Цыбенова	XX партсъездын нэр.	Сэлэнгын	1811
Чемаков В. В.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1806
Потрахина Е. Д.	«Путь к коммунизму»	Прибайкалиин	1804
Месяцева Е. И.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1803
Петрова А. И.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	1801
Минибаева М. Г.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1800
Колоколова В. И.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	1795
Ларионова П. А.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1795
Курикалова Е. П.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1793
Белоусова Т. Н.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1786
Аверина А. Я.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1783
Соболева Н. Н.	«Дружба»	Кударын	1785
Будаева Б-Х.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1783
Гроковенко В. Г.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1780
Черниговская И. И.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1780
Сычева Е. К.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1779
Викторова Е. П.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	1775
Ландина М. Е.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1774
Викторова В.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1773
Неизвестных Е. П.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	1773
Бакланова З. П.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1771
Банзарова О.	Ждановай нэр.	Кударын	1768
Орлова П. Я.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1768
Русина Т. К.	«Восход»	Тарбагатайн	1766
Тугарина П. Е.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1760
Власова А. Т.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1757
Перхова В. П.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1757
Сутурина Г. Р.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1756
Цыбикова Н.	Карл Марксын нэр.	Хоринн	1755
Радионова К. И.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	1754
Цивилова М. Н.	«Гигант»	Баргажанай	1750
Оскорбина Л. И.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1744
Плисова Т.	XX партсъездын нэр.	Зэдын	1742
Гаськова М. В.	«Гигант»	Баргажанай	1739
Батуева Р.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1738
Жилина А.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1738
Цоцаева Н.	XX партсъездын нэр.	Сэлэнгын	1737
Зарубина Т.	«Гигант»	Баргажанай	1733
Акинфиева А. Г.	«Восход»	Тарбагатайн	1729
Падерина П. Г.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	1728
Колмакова М. К.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	1726
Баева П. С.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1724
Афанасьева А.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	1719
Собенникова П.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1719
Шарапова Л. П.	«Коммунизм»	Иволгын	1718
Гармаева С.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1717
Бадматарова Д.	XX партсъездын нэр.	Сэлэнгын	1716
Богидаева Н. М.	«Дружба»	Кударын	1714
Бурдуковская И. И.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1711
Радионова Г. К.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	1710
Омоктуева Р.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1706
Данилова А.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1704

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коммунистическэ ажалай фермын һаалишад: (зүүн гарһаа) А. А. Жилина, Н. Я. Аверина, А. Н. Орлова, П. Я. Орлова, П. Н. Орлова.

А. Мантаевай фото.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

Жэшээ харуулна

Шулуутайн леспромхозой модо бэлэдхэлгын Шабар гэжэ пунктын хүдэлмэришэд модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэб уридшалан амжалтатайгаар дүүргэбэ. Болохоёо байһан партиин ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ тус пунктынхид түсэбһөө гадуур жэлэй эсэс хүрэтэр 9 мянган кубометр модо шэрэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө Шабарай модошод бүхы хүсэ шадалаа элсүүлһэн байна. Ашаглагдажа байһан техникээ һайнаар хэрэглэн, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэшье графигаа саг соонь дүүргэнэ. Хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоһон Василий Кузовлевой хүтэлбэрилдэг мастерска участогай коллектив амжалтатайгаар ажаллажа, дээдэ складта үдэр бүхэндэ 40—60 кубометр модо шэрэнэ. Участогай бригаданууд комплексно аргаар хүдэлмэрилнэ. Нэгэ бригадань 5—6 хүнһөө бүридэдэг. Модо отологшод туһалагшагүйгөөр ажалладаг болонхой. Мүнөө бригадын гэшүүн бүхэн олон мэргэжэлтэй болоһон дээрэһээ ямаршье хүдэлмэри хэдэг байна.

Тус пунктын доодо складта августа һараһаа эхилээд модоной гэшүүһэ тайраха, модые сортоорнь илгаха, ябталан обоолхо хүдэлмэрине бага комплексно бригаданууд хэнэ. Александр Сутуринай бригадынхид оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, 72 кубометр модо ябталха нормоёо 100 хүрэтэр дүүргэнэ.

Автомашинын жолоошод Василий Черных, Иван Иваненко, Петр Иванов, модо таллуулдаг тракторист Евгений Герасимчук, кранай жолоошон Яков Сидоров гэгшэд халаанайнгаа даалгабарие 150 процент дүүргэжэ, нүхэдтөө жэшээ харуулаа.

С. Тюлюкин.

Элитэ пианистын концерт

Орон соогоо мэдээжэ советскэ пианист, уласхоорондын конкурсын дипломант Юлиан Гутман Сибиреэр аяншалжа ябана.

Энэ пианист Улан-Удэдэ ерэжэ, оперо, баледэй театрта концерт табяа. Юлиан Гутман ородой, хилын саанахи хүгжэмэй классигуудай, тэрэ тоодо П. И. Чайковский, Бах, Шопен, Лист гэгшэдэй зохёолнуудые шадамараар наадана.

И. Ярневский.

1960 ондо гаргагдаха лотерейн биледүүд тухай

Ерэхэ 1960 ондо лотерейн биледүүдые гаргажа үргэлжэлхэ тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтаа.

Арад зоной дунда тараагдаха лотерейн биледүүд ерэхэ жэлэй туршада 4 дахин гараха юм. Нэгэдэхи тиражнь 1960 оной мартын 19-дэ Кемерово городто, хоёрдохинь—июниин 18-да Челябинск городто, гурбадахинь—сентябриин 17-до Краснодарта, дүрбэдэхинь—ноябриин 30-да Казаньда болохо байха.

3 түхэригэй сэнтэй лотерейн биледүүд 1960 оной январиин 1-һээ нөөсэлгын кассануудта, магазинууд, хэлхеэ холбооной предприятинууд, «Союзпечатиин» киоскнуудта, стадионууд, паркнууд, театрнууд болон кинотеатрнуудта, поезднуудта, вокзалнууд ба пристаньнүүдтэ наймаалагдажа эхилхэнь. Дурсагдаһан организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд гол ажалайнгаа хажуугаар лотерейн биледүүдые худалдаха юм. Бүхы худалдаһан биледүүдэйнь 2 процент тэдэндэ түлэгдэхэ.

Хакас үльгэршын бэлэг музейдэ табигдана

Зүүн Сибириин, Алас Дурна зүгэй арадуудай аман зохёол шэнжэлэгшэдэй научна конференцидэ хабаадахаяа уряалаар ерэһэн хакас арадай үльгэршэ, СССР-эй уран зохёолшодой Союзай гэшүүн Семен Прокопьевич Кадышев хизаар ороноо шэнжэлхэ Улан-Удын музейдэ орожо, бурят арадай урданай эдэб хэрэгсэлнүүдые, зүүдэл, гоёолтонуудые хаража, ехээр һонирхоһон байна. Тиихэ зуураа хакас арадайнгаа эртэ урдын хүгжэмэй зэбсэг—«Чатаган» гэжэ хуур манай музейдэ бэлэг болгон үгөөд, иигэжэ мэдүүлбэ: «Хакас, бурят арадуудай хоорондохи хани барисаан улам бэхижэг лэ». **Ж. Жабон.**

Хэмэл одод, ракетэ тухай лекци

Үшөөтэйн найман жэлэй һургуулиин багша Д. Мансарунов һаяшаг Доржи Банзаровай (Зэдэ) нэрэмжэтэ артелиин гэшүүдтэ һонирхолтой лекци уншаа. Дэлхэйе тойрон дабшагша советскэ хэмэл одоной, огторгой өөдэ табигдаһан космическа ракетэнүүдэй замбуулин дайдын нюусые тааха хэрэгтэ туйлай ехэ удхашанартай байһыень нүхэр Мансарунов суглараг-шадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө. Колхозой гэшүүд лекторһээ һонирхолтой асуудалнуудые һуража, һайн лекци уншаһанайнь түлөө баясхалан хүргөө. **С. Табдаев.**

Уһан доогуур татагдаха харгы

Англи Франци хоёрой хоорондохи Ла-манш хоолойн уһан доогуур сэхэ харгы татаха тухайда 1880 онһоо хойшо зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Гэбэшье энэ асуудал мүнөөшье болотор хүсэд шиидхэгдээгүй байһаар. Һүүлэй үедэ тусхай хэмжээ абтажа эхилээ. Англиин нэгэ фирмэ уһан доогуур татагдаха харгы барихын тула шэнжэлгын хүдэлмэри хэжэ захалба.

«Техника—молодежи» журналһаа.

Шэнжэлэгдээгүй хизаар тухай ном

(Хизаар ороноо шэнжэлэгшын тэмдэглэл)

СССР-эй географическа бүлгэмдэ мэдэлтэй Бурядай филиал И. В. Измайлов, В. К. Ханхасаев гэгшэдэй ном хэблэн гаргаба. «Муйска нугын шубууд» гэһэн ном соогоо аяншалгын үедэ хараһан үзэһэнөө дэлгэрэнгыгээр бэшэнхэй. Номой авторнууд тус филиалай эмхидхэһэн зоологическа экспедицитэй сугтаа 1958 ондо Муйска нуга руу аяншалаа бэлэй. Тэрээндэ хабаадагшад тэндэхи ургамал, сагай уларил тухай бэшэхэ зуураа, ямар шубуудай тэндэ ажамидардаг тухай тодорхойгоор бэшээ. Ном соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, Муйска нугада 104 зүйлэй шубууд ажамидарна. Элеэ, алаг туун, мүн бусадшье шубууд тэндэ үзэгдөөгүй гэжэ шэнжэлгэнүүд соонь хэлэгдэнэ. Дээрэ дурсагдаһан ном ан амитадые, шубуудые шэнжэлдэг зоологуудта ехэ туһатай байха.

Муйска нуга мүнөөшье болотор хүсэд шэнжэлэгдээгүй байһаар. Элитэ географ П. А. Кропоткинтой сугтаа 1866 ондо тэрэ нугада ошоһон тухайдаа И. С. Поляков түрүүшынхеэ бэшэһэн юм. Нүхэр Поляков тэндэхи шубуудые һайса шэнжэлһэн байгаа. 92 жэлэй үнгэрһэн хойно СССР-эй географическа бүлгэмдэ мэдэлтэй Бурядай филиалай зоологууд И. В. Измайловай хүтэлбэреэр тэрэ нютагта ошоһон байна.

1936 ондо Яруунын нуурай хажуугаар эрдэмтэ М. Г. Бакутин аяншалжа, тэндэхи шубуудые шэнжэлһэн юм. Иван Тосей гэжэ нуур шадар Читын музейн хүтэлбэрилэгшэд 1928 ондо шэнжэлгэ хэһэн байха. Удаа тээнь, хэдэн сагай үнгэрһэнэй һүүлээр, Читын музейн таһагые даагша Е. И. Павлов тэрээгүүр аяншалаа һэн.

И. Котов.

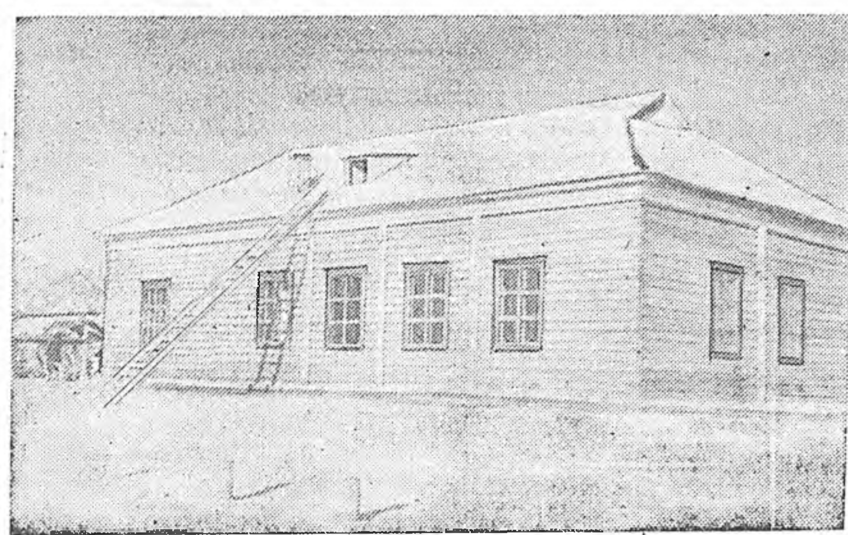

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Курумканай дунда һургуулиин шэнээр баригдаһан спортивна зал. А. Мантаевай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай IV сесси

УЛАН-БАТОР, декабриин 19. (ТАСС). Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай IV ээлжээтэ сесси мүнөөдэр нээгдэбэ. «МНР-эй арадай ажахые 1960 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Моломжамцын элидхэл, «МНР-эй 1960 оной гүрэнэй бюджет, 1958 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай» Финансын министр Б. Дугэрсүрэнэй элидхэл сессиин түрүүшын заседани дээрэ шагнагдаа. Удаань элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ эхилээ.

Гурбан жэлэй түсэбэй хоёрдохи жэлдэ монгол арадай угаа ехэ амжалта туйлаһан тухай элидхэлнүүд соо хэлэгдэһэн байна. Энэ жэл ороной экономикын бүхы һалбаринуудта үйлэдбэриин социалистическэ харилсаанай илаһан жэл гэжэ тоологдоно.

Мүнөө үедэ МНР-эй экономико хоёр янзын—гүрэнэй болон кооперативна зөөридэ үндэһэлһэн социалистическэ нэгэн системын ажахынууд болоно гэжэ Д. Моломжамц мэдүүлээ.

Ороной экономикын гол һалбари бологшо хүдөө ажахын талаар Монгол илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа. Малай тоо олон болгохо, шэнэ газар элдүүрилхэ түсэб 1959 ондо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Энэ оной сентябриин 1-нэй мэдээгээр, МНР-эй малай тоо нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо, 452 мянган толгойгоор нэмэжэ, 23.895 мянган толгой болоһон байна. 1959 ондо республика дотор 155 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Имагтал гүрэнэй ажахынуудһаа 5,6 миллион пүүд тарян гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Республика дотор 1960 оной сентябриин 1-дэ 24,3 миллион толгой малтай болохо, тарилгынгаа талмайе 252 мянган гектар хүрэтэр нэмээхэ гэжэ арадай ажахые 1960 ондо хүгжөөхэ түсэбэй проектын ёһоор хараалагдана. Мүн уһалууриин хүдэлмэри ехээр хэхэ гэжэ хараалагданхай.

Хэдэн шэнэ предприяти ашаглалгада үгэһэнэй, хуушануудайнь хүсэ ехэ болгоһоной ашаар 1960 ондо 591 миллион түхэригэй промышленна продукци гаргаха, ороной экономико болон соёл культурые саашадань дэбжээхэ, социализм найдамтайгаар байгуулжа байһан монгол арад зоной байдалые саашадань һайжаруулха гэжэ мүн лэ хараалагдаһан байна.

Японой профсоюзуудай генеральна соведэй шиидхэбэри

ТОКИО, декабриин 19. (ТАСС). Японо-американска аюулгүйн договор гэдэгые шэнээр хаража үзэлгэдэ эсэргүү арадай тэмсэл шангадхаха тухай Японой профсоюзуудай генеральна соведэй хүтэлбэри мүнөөдэр шиидхэбэри гаргаа. Холбоото Штадуудтай сэрэгэй холбоо байгуулгада эсэргүүсэн, ажалшадай олониитын ябуулга хэхэ кампание декабриин 22-то үнгэргэхэ гэжэ хараалагдаа. Энэ хадаа тоогойнгоо талаар 10-дахи компани болоно. «Аюулгүйн договорто» хүдэлмэригүйдэлгэдэ эсэргүүсэн ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхын, байдалыень һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ уряатайгаар ажалшадай митингнүүд болон демонстрацинуудые бүхы Япон дотор саашадаа үнгэргэгдэхэ гэжэ шиидхэгдэнхэй.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

✪ Уран зохёолшодой бүхы Индиин III конференци Мадраста нээгдээ. Индиин олон хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн литературые түлөөлһэн 200 гаран уран зохёолшод конференцидэ хабаадалсана. Борис Полевой түрүүтэй советскэ уран зохёолшодой делегаци, Чехословакиин, Вьетнамай Демократическа Республикын, Холбоото Штадуудай уран зохёолшодой делегацинууд айлшад боложо конференци дээрэ байлсаа.

✪ Экономическа болон техническэ харилсаа холбоон тухай советско-иракска хэлсээнэй ёһоор советскэ хэдэн инженернүүд-баригашад Ирагта ерээ. Хэлсээнэй ёһоор, тодорхойлогдоһон промышленна предприятинуудые барилдань Ирагай правительствода эд мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлхэ.

✪ «Мицуи» гэжэ нүүрһэнэй компаниин (Япон) «Миикэ» шахтын хүдэлмэришэдэй профсоюзай гэшүүд забастовко соносхожо, хүдэлмэришэдэй байдал һайжаруулха эрилтэ хэһэн, хүдэлмэришэдые ажалһаань олоор гаргалгые буруушааһан байна. Забастовкодо 1[illegible] мянга шахуу хүн хабаадаа.

✪ Ородой агууехэ уран зохёолшо А. П. Чеховэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе тэмдэглэхэ гэжэ Голландиин театрнуудай хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэжэ байнхай. Орон доторо эгээн томо театрнуудай нэгэн бологшо Роттердамска театр энэ үдэртэ Чеховэй «Чайка» гэжэ зүжэгые табиха гэжэ шиидээ.

(ТАСС).

Баруун гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн Парижда нээгдэбэ

ПАРИЖ, декабриин 19. (ТАСС). Баруун дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой, гүрэнүүдые толгойлогшонорой гурбан үдэрэй зүблөөн энэ үглөөгүүр Парижда Елисейскэ ордон соо нээгдээ. Франциин президент де Голль, США-гэй президент Эйзенхауэр, Великобританиин премьер-министр Макмиллан, Баруун Германиин канцлер Аденауэр зүблөөндэ хабаадалсана.

Баруун дүрбэн гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн Франциин президентын город шадарай Рамбуйдахи байрада үглөөдэр үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Баруун болон зүүн оронуудай дээдэ тушаалтадай зүблөөндэ бэлэдхэхэ зорилгоор энэ зүблөөн зарлагдаһан туладаа дурсагдаһан зүблөөн дээрэ баруун оронуудай баримталха хараа бодол зүбшэн тодорхойлхо зорилготой юм.

Баруун дүрбэн гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хамтын заседанинуудһаа гадна, Франциин президент де Голль США-гэй президент Эйзенхауэр хоёр хоорондоо хэлсээ хэхэ байна. Һаянай Франци США хоёрой хоорондо арсалдаанай гарадаг болоһон дээрэһээ, нютагай политическэ шэнжэлэгшэд энэ хэлсээе ехэ удхашанартай гэжэ тоолоно.

Мүнөөнэй зүблөөндэ Парижай хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Зүблөөнэй зорилго тухай «Фигаро» газетын шэнжэлэгшэ Роже Массип иигэжэ заана. Дээдэ тушаалтадай зүблөө хэзээ, ямар газарта зарлаха, тэрээндэ хэнэй хабаадаха, ямар зүйлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ тухай асуудалые энэ зүблөөн хаража үзэхэ байна. Апрелиин 25-һаа майн 15 хүрэтэрхи үе соо дээдэ тушаалтадай зүблөө зарлахые баруун оронуудай түлөөлэгшэд дурадхаха бэзэ, энэ зүблөөн Женевэдэ зарлагдажа болохоор шэнжэтэй гэжэ һанамжалжа байһан тухайгаа Массип мэдээсэнэ. Парижай олонхи газетэнүүд мүн лэ иимэрхүү һанамжатай.

Баруун оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөнэй нээгдэхэ үедэхи оршон байдалые шэнжэлхэ зуураа, хэлсээнэй үедэ бэрхэшээлнүүд тохёолдожо магад гэжэ Парижай газетэнүүдэй шэнжэлэгшэд тухаймжална. «Баруун гүрэнүүдэй хоорондохи хөөрэлдөөн сэлмэг үедэ эхилээ гэхээр бэшэ» гээд, баруунай үзэл баримталдаг «Орор» газетэ ажаглалта хэнэ. Уласхоорондын зарим шухала асуудалнуудаар баруун гүрэнүүдэй ондо ондоо хараа бодолтой байһанда, тэрэшэлэн НАТО-гэй Соведэй һаяын сесси дээрэ тэдэнэй хоорондо ехэ арсалдаанай гараһанда газетэнүүд анхарал хандуулна.

Тайваньда сэрэгэй маневр болоно

ПЕКИН, декабриин 19. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Чанкайшистска хуурай газарай сэрэгүүдэй болон агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй хамтын һургуули Тайваниин урда талын хубида һаяхан болоо. США-гэй туһаламжаар армиин байгууламжа шэнэдхэн табигдаһан байгаа. Хуурай газарай армиин самолёдуудай дэмжэлгэтэйгээр хэгдэһэн энэ һургуули армиин шэнэдхэн табигдаһанһаа хойшо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Америкэһээ Тайваньда байдаг сэрэгэй бүлэг советнигүүдэй хиналта болон ажаглалта доро энэ һургуули хэгдэһэн байна гэжэ чанкайшистска армиин сэрэгэй засагаар хид мэдүүлһэн байна.

Уласхоорондын шэнжэлэл

НЭГЭН НИИТЭ ЗОРИЛГЫН ТҮЛӨӨ

Нарата Болгариин ниислэл хото—Софи городто декабриин 10-һаа 14 хүрэтэр Экономическа харилсан туһалалсалгын соведэй ээлжээтэ, XII сесси болобо. Европын социалистическэ оронуудай түлөөлэгшэд экономико, культура болон наукын нэрэтэй солотой ажал-ябуулагшадһаа бүридэһэн делегацинуудаа сессидэ эльгээгээ. Социализм байгуулжа байһан Азиин дүрбэн гүрэнһөө арадай Хитад, Вьетнамай Демократическа Республика, Корей болон Монголһоо ажаглагшад сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна. СЭВ-дэ хабаадагшад оронуудай экономическа харилсаа саашадань хүгжөөлгэдэ ехэ удхашанартай асуудалнууд сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Түбхын түрүүндэ сессидэ хабаадагшад Экономическа харилсан туһалалсалгын соведэй Устав тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Сессиин батлан абаһан Устав хадаа Соведтэ хабаадагша гүрэнүүдэй бүрин тэгшэ эрхэтэй байха, туд тудайнгаа национальна эрхэ ашагые харалсаха, нүхэрэй ёһоор бэе бэедээ туһалалсаха гэһэн ёһо журам бэхижүүлжэ үгэнэ. СЭВ-дэ хабаадагша оронууд хадаа эдэ оронууд дотор социализм, коммунизм байгуулха, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха гэһэн нэгэн ниитэ арюун зорилготой юм.

СЭВ хадаа бүхы оронуудтай экономическа холбоо хүгжөөхөөр бэлэн байдаг гэжэ Устав дотор заагданхай. Тиимэ харилсаан тэгшэ эрхын, бэе бэедээ ашагые харалсалгын, дотоодынгоо хэрэгтэ оролсохогүй гэһэн үндэһэ һуури дээрэ бэелүүлэгдэхэ байна. СЭВ-эй ёһо гурим болон уг зорилгые зүбшөөхэ, Устав доторнь дурсагдаһан уялгануудые бэедээ даажа абаха байбал Европын бусад оронууд СЭВ-дэ абтаха байна. СЭВ-эй уг зорилго болон ёһо гурimынь ООН-эй уг зорилго болон ёһо гуримтай гүйсэд зохилдоно. СЭВ-дэ хабаадагша гүрэнүүд шэнэ Уставые тус тустаа баталха ёһотой юм.

Промышленностиин хэдэ хэдэн шухала һалбаринуудай талаар, тусхайлбал, химическэ промышленностиин, машина бүтээлгын талаар үйлэдбэреэ саашадань мэргэжүүлхэ тухай шиидхэбэри сесси баталан абаһан байна. СЭВ-эй зарим оронуудта, жэшээнь, Албани болон Болгарида металлургическа түүхэй эдэй хэмжээн ехэ болгогдохо болобо. Үнгэтэ металлургиие хүгжөөлгэдэ, энэ талаар мэргэжүүлгые саашадань хүгжөөлгэдэ, тэрэшэлэн транспортын асуудалнуудта сесси дээрэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Тиин бүхы хабаата оронуудай ашагые харалсан, социалистическэ ёһоор ажалаа хубаарилан хэхэ ябадал саашадань дэлгэрүүдхэ талаар хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүдые СЭВ-эй XII сесси абаһан байна. СЭВ-эй оронуудай хүн зоной материальна ажабайдалые түргэн һайжаруулха зорилгоор эдэ оронуудта хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд һайшаагдаа. Тусхайлбал, үрэ жэмэсүүд болон овощь ургуулха талаар байгаалиин арга боломжо ехэтэй оронууд ойрын жэлнүүдтэ тиимэ зүйлнүүдые эрид ехээр ургуулжа абадаг, газаашань худалдадаг болохо юм.

Сессидэ хабаадагшад СЭВ-эй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха арга боломжонуудые хараалһан байна. Мүнөө үедэ бүхы социалистическэ оронууд дотор 1965 онһоо хойшонхи үедэ ажахыгаа хүгжөөхэ холын хараата түсэбүүд табигдажа байнхай.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй Софида болоһон сесси социалистическэ оронуудай экономикые хүгжөөн бэхижүүлгэдэ ехэ үүргэ гүйсэдхэхэ байна. СЭВ-дэ хабаадагша оронууд бэе бэедээ туһалалсан, нэгэн ниитэ зорилгын түлөө—эб найрамдалай, социализмын түлөө хамтадаа тэмсэнэ.

ХУУШАН ПОЛИТИКАЯА БАРИМТАЛҺААР

Софида болоһон СЭВ-эй сесситэй нэгэн доро шахуу Европын нүгөөдэ талада, Парижда ондоо нэгэ зүблөөн болоо. Булонско ой соо баригдаһан долоон дабхар шэнэ байшан дотор НАТО-гэй арбан дүрбэн ороной—министрнүүд декабриин 15-һаа 17 хүрэтэр зүблөө хэбэ. Энэнь сэрэгэй-политическэ энэ нэгэдэлэй ээлжээтэ сесси байба.

Сесси ехэ баяр ёһололой оршон байдалда эхилжэ, хүхирүү бардам үгэнүүд хэлэгдээ. Хажуу талаһаань харагшадта НАТО-гэй байдал муу бэшэ шэнги һанагдахаар байба. Сессиин түгэсхэлэй коммюнике мүн лэ тиимэрхүүгээр зохёогдонхой. Коммюникейн ёһоор, сессидэ хабаадагшад «Атлантическа союзда этигэдэг байһанаа нэгэн һаналаар баталһан байна».

Гэбэшье үнэн дээрээ тад ондоо байшоо. Наада захань, НАТО-гэй сессиин протоколыешье харахада гуулиниинь бултайжа ерэнэ. Сесси дээрэ олон асуудалнууд: Атлантическа атомна ехэ хүсэ байгуулха (энэнь Баруун Германиие атомна зэбсэгтэй болгохо ябадал түргэдхэхэ гэһэн американска хүтэлбэрилхы этэгээдүүдэй һэдэлгэтэй нилээд холбоотой) тухай; НАТО-гэй «хамгаалхы оролдолгодо» Европын оронуудай «хубитые» ехэдхэхэ тухай; НАТО дотор болоһон арсалдаанууд, тусхайлбал, Холбоото Штадууд Франци хоёрой хоорондо болоһон арсалдаанууд тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Теэд эдэ асуудалнуудай нэгээрэншье сесси шиидхэбэри гаргажа шадаагүй. Дурсагдаһан бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ «хойшолуулагдаһан» байна. Тиимэ болохолоороо, сесси Атлантическа нэгэдэлые бэхижүүлжэ шадаагүй. Харин атлантическа оронуудай хоорондохи арсалдаанууд бүри гүнзэгырһэн байна.

Парижска сессиин урагшагүйдэһэнэй шалтагаание, Атлантическа нэгэдэлдэ тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдэй шалтагаание баруун оронуудай хэблэл мүнөө үедэ бэдэржэ байнхай. НАТО-гэй кризистэ ороһон шалтагааниинь юуб гэхэдэ, уласхоорондын байдалда хубилалтын боложо эхилһэнэй эсэстэ энэ нэгэдэлэй политикань урагшагүйдэһэн байна.

ЗЭРГЭСҮҮЛЖЭ ҮЗЭХЭДЭ

Тиин нэгэхэн неделиин туршада шахуу хоёр зүблөөн—нэгэниинь Софида, нүгөөдэнь Парижда болоһон байна. Эдээнэй нэгэниинь социалистическэ оронуудай, нүгөөдэнь баруун капиталистическэ оронуудай зүблөөн болоһон байна. Тиимэһээ эдээниие зарим талааrнь зэргэсүүлжэ үзэхэдэ болоно.

Софида болоһон зүблөөн зохёон байгуулхы амгалан ажалай, промышленность болон хүдөө ажахын хүгжөөлгын асуудалнуудта зорюулагдаа.

Теэд Парижда болоһон зүблөөн буу зэбсэг ехээр бэлэдхэхэ, Европые атомна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэ асуудалнуудые гол түлэб зүбшэн хэлсэһэн байна.

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгын түсэбүүдые арадууд яашье һайшаахагүй байна. Тэдэнэр эб найрамдал бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан түсэбүүд болон шиидхэбэринүүдые туйлай ехэ баяртайгаар һайшаана.

В. ЗАГЛАДИН.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01226. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5137.